

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„ПОДПОМАГАНЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ И ПРЕВЕНЦИЯ ЗА НЕДОПУСКАНЕ НА
ВТОРИЧНА СЕГРЕГАЦИЯ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Правото на образование е фундаментално и изключително право, което го прави обществено значимо и с изключителен правен интерес за всяко лице. Както всяко друго право, и правото на образование е гарантирана от държавата възможност за реализиране на личността. Нереализирането му винаги води до устойчиви негативни последици след себе си – за определения индивид или за цялото общество. Образованието е предусловие за пълноценно участие на всички граждани в обществения, политическия и икономическия живот. Министерството на образованието и науката (МОН) провежда системни политики, определени в законовата и подзаконовата нормативна уредба, с обезпечителни и подсигуриращи способности за гарантиране на правото на образование в съответствие с фундаменталните принципи в Раздел II от Закона за предучилищното и училищното образование: „равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик“, „равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование“.

Процесите осигуряване на равен достъп до качествено образование и образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства са тясно свързани и са съпътствани от унаследени във времето негативни фактори и от нови такива, допълнително затрудняващи реализирането и ефективността им. Негативно въздействие оказват: наличието на първично сегрегирани образователни институции; съществуващите негативни нагласи и стереотипи спрямо „различието“; консервативните традиции, понижаващи значението и ценността на образованието; ниският образователен статус на родителите. Тези процеси допълнително се утежняват от повишената зависимост от социално-икономическите фактори, демографското развитие на населените места, разширяващия се процес на вторична сегрегация на образователните институции. Въздействието им е с различно измерение, степен и специфика на проявление в различните

населени места, което доказва необходимостта от ясни, диференцирани мерки, възпроизведени от местната власт и подкрепени от МОН.

Настоящата програма е модел за подпомагане на общините за осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици, обучаващи се в сегрегирани образователни институции, включително и за прилагане на мерки, насочени към насърчаване и реализиране на процеса на образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация. Програмата е и в изпълнение на стратегически цели, формиращи политиките за образователна интеграция на децата и учениците, определени в Програмата за дейността на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства за периода 2019 - 2021 година и Плана за действие по изпълнението ѝ.

Срок на действие: учебната 2021/2022 година.

Бюджет на програмата – 500 000 лв.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел

Осигуряване от общините на равен достъп до качествено образование за деца в задължително предучилищно образование и ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции чрез реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторичната сегрегация.

2.2. Конкретни (специфични) цели

2.2.1. Реализиране на дейности в несегрегирани, приемни образователни институции¹ за осигуряване на образователна среда, насърчаваща взаимното общуване между деца в задължително предучилищно образование, ученици, родители и педагогически специалисти.

2.2.2. Осигуряване на безплатен транспорт за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции, за обучение, възпитание и социализация в несегрегирани приемни такива.

¹ Приемни образователни институции – образователни институции (училища и детски градини със задължително предучилищно образование), в които се обучават преобладаващ брой деца и ученици, които не са от етнически малцинства.

2.2.3. Подпомагане на децата в задължително предучилищно образование и на учениците до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация, чрез осигуряване на безплатни учебни пособия и материали или електронни устройства за дистанционно обучение (таблети).

2.2.4. Включване на дейността на непедagogическия персонал (образователни медиатори, помощници на учителите и социални работници в образованието) в процеса на образователна десегрегация и превенция на вторичната сегрегация чрез взаимодействие с родителите, децата и учениците, и педагогическите специалисти.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- повишаване броя на общините, реализиращи процеса на десегрегация в образованието, спрямо предходната година;

- повишаване броя на децата и учениците, обучаващи се в приемни образователни институции в етнически смесена среда, спрямо предходната година;

- подпомагане с учебни пособия и материали или електронни устройства за дистанционно обучение (таблети) на повече деца в задължително предучилищно образование и на повече ученици до VII клас, включени в процеса на десегрегация, за възпитание и обучение в несегрегирани образователни институции спрямо предходната година;

- подобряване на образователната среда в приемните образователни институции спрямо предходната година за по-ефективен процес на десегрегация чрез взаимодействие с родителите, децата и учениците, и педагогическите специалисти;

- осигуряване на педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца, ученици и родители, включени в дейности за образователна десегрегация и превенция на вторичната сегрегация, чрез назначен непедagogически персонал (образователни медиатори, помощници на учителите, социални работници в образованието);

- осигуряване на условия за равен достъп до качествено образование на деца от задължително предучилищно образование и на ученици, посещавали сегрегирани образователни институции, чрез изпълнение на мерките по програмата;

- осигуряване на условия за дистанционно обучение на децата и учениците, включени в процеса на образователна десегрегация в условията на епидемична обстановка.

4. ОБХВАТ

Програмата се изпълнява на територията на цялата страна.

5. БЕНЕФИЦИЕРИ

Бенефициери са всички общини на територията на Република България.

6. ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Финансират се предложения на общините за осъществяване на десегрегационни дейности.

Допустими дейности за включване в проектните предложения.

6.1. Осигуряване на безплатен транспорт в рамките на населеното място за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции с цел осигуряване на достъп до образование в несегрегирани приемни образователни институции, както и за деца и ученици, живеещи в отдалечени райони, но посещаващи несегрегирани образователни институции.

6.1.1. Организиране на превози за собствена сметка – извършват се въз основа на заповед на кмета на общината, съответно на директора на училището или на детската градина, а отчитането на разходите се осъществява въз основа на разходооправдателни документи за всички преки разходи, свързани с осигуряване на превозите, като горива, гориво-смазочни материали и други консумативи, трудови възнаграждения, технически преглед, задължителна застраховка гражданска отговорност, поддръжка и ремонт на превозни средства и други разходи.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез превоз за собствена сметка:

- с автомобили до 22 места - до 1,10 лв./км от общия пробег и допълващ стандарт за издръжка на МПС в размер на 4000 лв.;
- с автомобили над 22 места - до 1,60 лв./км от общия пробег и допълващ стандарт за издръжка на МПС в размер на 6000 лв.

6.1.2. Сключване на договор за специализиран превоз с автомобилен транспорт, като договорите се сключват при спазване на реда за възлагане на обществени поръчки или

на концесии - осъществяват се в рамките на учебния план на съответните институции при спазване изискванията на Закона за автомобилните превози и другите относими нормативни актове. Сключва се договор за специализиран превоз, в който задължително се регламентират изчерпателно и по прозрачен начин обхватът на превозната услуга, маршрутното разписание и задълженията за извършване на обществената услуга, показателите, които се вземат предвид за предотвратяване на свръхкомпенсиране, с конкретни икономически параметри, въз основа на които се изчислява размерът на компенсацията с отчитане на нетния финансов ефект, механизмите за разпределение на разходите, пряко свързани с предоставяне на услугата, които могат да включват разходи за персонал, енергия, инфраструктурни такси, поддръжка и ремонт на превозни средства за обществения транспорт, подвижен състав и инсталации, необходими за извършване на услугата, както и на частта от непреките разходи, свързани с предоставянето на услугата.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез специализиран превоз с автомобилен транспорт:

- с автомобили до 22 места - до 1,65 лв./км от общия пробег;
- с автомобили над 22 места - до 2,45 лв./км от общия пробег.

6.1.3. Превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема – уреждат се с договор за възлагане на обществен превоз, сключен по реда на Регламент № 1370/2007, като превозвачът или по заявка на възложителя снабдява учащите се безплатно с превозен документ (абонаментна карта или билет) за съответния маршрут и ежемесечно фактурира стойността на услугата при условията на сключения договор.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема:

- с месечна абонаментна карта - до 20 лв.;
- с билет за единично пътуване - до 1,40 лв.

6.2. Осигуряване на учебни пособия и материали за децата в задължително предучилищно образование и учебни пособия и материали или електронни устройства за дистанционно обучение (таблети) за ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация.

6.2.1 Дейността се осъществява чрез предоставяне на подкрепа на деца и ученици от уязвими групи, участващи в дейности за образователна десегрегация след доказана

необходимост, установена по критерии изработени от съответната община и изготвен списък и в зависимост от възрастта на децата и учениците, както следва:

- за деца в задължително предучилищно образование – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 30 лв.;

- за ученици в начален етап – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 50 лв. или закупуване на електронно устройство за дистанционно обучение (таблет) до 200 лв.;

- за ученици в прогимназиален етап до VII клас – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 70 лв. или закупуване на електронно устройство за дистанционно обучение (таблет) до 200 лв.

Върху осигурените и предоставени учебни пособия и материали или електронни устройства за дистанционно обучение (таблети) задължително се поставя стикер или надпис „Осигурено по Национална програма на МОН „Подпомагане на общините за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация“.

6.3. Дейности за информиране, мотивиране и подготовка на децата и учениците за съвместното образователно развитие в приемните образователни институции.

6.3.1. Назначаване на непедagogически персонал към общините (образователни медиатори, помощници на учителите, социални работници в образованието) за осигуряване на педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца, ученици и родители, включени в дейности за образователна десегрегация.

6.3.2. Дейностите за информиране, мотивиране и подготовка на децата и учениците за съвместното образователно развитие се планират и реализират съвместно от педагогическите специалисти и непедagogическия персонал в приемните образователни институции.

6.4. Дейности за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване на всички родители за изграждане на образователна и обществена среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.

6.4.1 Дейностите се планират и реализират в приемната образователна институция от педагогическите специалисти и директора с участието на назначения непедagogически персонал (образователните медиатори, помощниците на учителите и социалните работници в образованието). Задължително е участието на родителите на децата и учениците, включени в процеса на образователна десегрегация и превенция на недопускане на вторична сегрегация, както и на родители от приемната образователна институция.

6.5. Дейности (групова или индивидуална форма) с деца в задължително предучилищно образование и с ученици, включени в процеса на десегрегация, за продължаване на образованието им в приемните образователни институции.

6.5.1. Дейностите се реализират от педагогическите специалисти и директора в приемните образователни институции.

Националната програма финансира само дейности 6.1., 6.2. и 6.3.1. Кандидатът може да финансира за собствена сметка всички дейности по програмата, като дейности 6.3.2., 6.4. и 6.5. задължително трябва да бъдат планирани и описани в проектното предложение. Ако има осигурено финансиране на дейности 6.3.2., 6.4. и 6.5. от МОН, ОП НОИР и/или други оперативни програми, остойностяването им не се признава за съфинансиране от кандидата. При изпълнение на други подкрепящи дейности по програмата от кандидата необходимо е той да посочи и опише дейностите и съответните им стойности, като изпълнението им се счита за съфинансиране. Програмата финансира назначаване на непедagogически персонал към общините (образователни медиатори, помощници на учителите, социални работници в образованието) и включването и участието им в процеса на десегрегация и превенцията за недопускане на вторична сегрегация е задължително. Дейност 6.3.1 може да бъде осигурена и чрез дейността на вече назначени по други програми и проекти непедagogически персонал в изпращащите образователни институции², приемните образователни институции или общината, но в този случай съответните възнаграждения не се зачитат като финансов принос. При назначаване на непедagogически персонал за целите на проекта и със средства осигурени от общината възнагражденията се считат за съфинансиране от кандидата.

В процес на изпълнение на проектите при наличие на икономии по някоя от финансираните от програмата дейности се допуска прехвърлянето им за изпълнение на

² Изпращащи образователни институции - образователни институции (училища и детски градини със задължително предучилищно образование), в които се обучават преобладаващ брой деца и ученици от етнически малцинства

други дейности, финансирани от програмата, след писмено разрешение от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ).

Кандидатстването по програмата се осъществява чрез попълване на образец на формуляр и приложен бюджет с разчет на дейностите.

Целевата група за включване в дейностите по програмата са деца в задължително предучилищно образование и ученици, които посещават сегрегирани образователни институции или паралелки или са били необхванати в образователната система и имат потребност от подпомагане за приобщаване в образователната система и родителите на всички деца и ученици.

Към проектните предложения общините е необходимо да прилагат транспортна схема за изпълнение на процеса на образователната десегрегация, в която задължително се посочват брой на децата в задължително предучилищно образование и на учениците, включени в процеса на десегрегация (списък); наименование на изпращащите образователни институции, които към момента на кандидатстване децата и учениците посещават, както и наименование на приемните образователни институции, към които са насочени децата и учениците. В транспортната схема могат да бъдат включени и средищни училища като приемни институции.

Към проектните предложения се прилагат задължително споразумения (подписани и подпечатани) между общините и приемните образователни институции, в които се вписват задълженията и отговорностите на страните, както и последващи мерки за устойчивост на процеса на образователна десегрегация. В проектното предложение задължително се конкретизира избраният начин за реализиране на безплатен превоз за децата в задължително предучилищно образование и за учениците, който се осъществява в бюджета.

7. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

7.1. Брой подпомогнати общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация – 20.

7.2. Брой деца и ученици, за които е осигурен безплатен транспорт в рамките на населеното им място – 1500.

7.3. Брой деца в задължително предучилищно образование и ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация и за които са осигурени учебни пособия и материали или електронни устройства за дистанционно обучение (таблети) – 1500.

7.4. Брой мотивационни дейности, свързани с десегрегационните процеси и задържането на децата и учениците в образователната система – 400.

7.5. Брой родители, включени по проекта и участвали в проектните дейности с цел повишаване на мотивацията им да записват децата на детска градина и училище – 2000.

7.6. Брой образователни медиатори и друг непедagogически персонал, включени в проектните дейности – 40;

7.7. Брой реализирани дейности с родители, деца и ученици и представители на институции за изграждане на образователна и обществена среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.

8. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА КАНДИДАТА И ПАРТНЬОРИТЕ

8.1. Критерии за допустимост на кандидата/ите:

- Кандидати могат да бъдат всички общини на територията на Република България;
- Финансирането от общините трябва да е в размер на минимум 10% от исканото финансиране от програмата³;
- Наличие най-малко на три образователни институции на територията на населеното място, където ще се осъществяват дейностите и наличие на поне една образователна институция, установена като сегрегирана или наличие на обособени квартали/райони с преобладаващо ромско население с риск от вторична сегрегация на образователните институции;
- Актуален приет и утвърден от общинския съвет програмен документ (план, програма) за осъществяване на процес на образователна десегрегация;
- Приложена транспортна схема за реализиране на процеса на образователна десегрегация на територията на общината;

³ Пример: Ако исканото финансиране от Програмата по дейност 6.1., 6.2. и 6.3.1. е в размер на общо 80 000 лв., финансирането от общината трябва да е минимум 8000 лв.

➤ Задължително включване в проектното предложение на дейността на непедagogическия персонал (образователни медиатори, помощници на учителя или социални работници в образованието);

➤ Приложено споразумение между общината и приемните образователни институции за реализиране на процеса на образователна десегрегация;

➤ Попълнен формуляр за кандидатстване – приложение 1;

➤ Декларация по образец – приложение 2.

8.2. Критерии за допустимост на партньора/ите:

➤ Партньори на общините трябва да бъдат всички приемни образователни институции, предвидени да участват в проектните предложения;

➤ При установена необходимост може да се реализира партньорство и с изпращащите институции.

Кандидатът може да делегира на партньора/те изпълнение на дейности и да осигури необходимите средства за изпълнението им.

9. ПРИНЦИПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Финансирането се осъществява на принципа на конкурентен подбор. При стартиране на програмата общините, отговарящи на условията за допустимост, ще кандидатстват пред ЦОИДУЕМ с проектно предложение по утвърден формуляр за кандидатстване, който ще бъде публикуван на сайта на ЦОИДУЕМ и на сайта на МОН.

10. ПРОЦЕДУРИ И СРОКОВЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И КЛАСИРАНЕ НА ПРОЕКТИТЕ

До 12.07.2021 г. вкл. общините ще могат да подават до ЦОИДУЕМ проектните предложения, включващи утвърдени по образец формуляр с бюджет по дейности, споразумение за партньорство и други съпътстващи документи.

Необходими документи – 1 бр. на хартиен носител и 1 бр. на електронен носител (диск или флаш памет) да се представят: попълнен формуляр за кандидатстване (по образец), бюджет, копие на Решение на общинския съвет за приет план, програма за

реализиране на процеса на десегрегация в образованието на територията на съответната община и всички изискуеми и задължителни по програмата приложения.

Постъпилите предложения ще бъдат оценени от комисия, назначена със заповед на директора на ЦОИДУЕМ. Оценяването ще протече в два етапа:

Етап 1. Оценка за административно съответствие и

Етап 2. Оценка на качеството на проекта, която ще се извърши въз основа на изготвена оценителна карта със следните критерии при общ максимален брой 100 точки:

1. Съответствие на проектното предложение с целите на националната програма (максимална оценка 10 точки):

2. Ясно и добре дефинирано ли е очакваното влияние от партньорството за целевата група и другите заинтересовани страни (местна и образователна общност) (максимална оценка 10 точки):

3. Степен на съответствие с потребностите на целевите групи (максимална оценка 20 точки):

4. Оценка на дейностите и резултатите (максимална оценка 40 точки)

5. Устойчивост (максимална оценка 10 точки):

6. Бюджет и ефективност на разходите (максимална оценка 10 точки):

Класирането на проектните предложения се извършва по низходящ ред според получената оценка. Одобряват се за финансиране класираните проектни предложения до изчерпване на обявения общ бюджет за програмата.

След приключване на двата етапа на оценка на проектните предложения комисията предлага на директора на ЦОИДУЕМ списък с класирането на кандидатите за одобряване. След приемане и одобряване на работата на комисията до 06.08.2021 г. директорът на ЦОИДУЕМ предоставя на министъра на образованието и науката за одобрение списъка на всички проектни предложения, класирани и предложени за финансиране. Министърът на образованието и науката издава заповед за класираните за финансиране проектни предложения.

11. ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

След издадената заповед от министъра на образованието и науката ЦОИДУЕМ предоставя на бенефициерите одобрените средства по следния ред:

- 80% авансово;
- 20% след приемане и одобряване на краен технически и финансов отчет.

Допуска се окончателно финансиране на проекти, изпълнявани през предходната година.

Бенефициерът представя в ЦОИДУЕМ краен технически и финансов отчет за реализация на дейностите по одобреното проектно предложение в срок до 31.07.2022 г. на хартиен и електронен носител. Окончателните отчети се одобряват в срок до 30.09.2022 г.

В случаи на непризнати разходи бенефициерът възстановява същите.

12. ДЕЙНОСТИ ЗА ИНФОРМИРАНЕ И ПУБЛИЧНОСТ

ЦОИДУЕМ ще организира 6 регионални разяснителни срещи (чрез присъствена или дистанционна форма) с представители на общини по области, на които ще се представи програмата и ще се разяснят допустими за кандидатстване дейности и начинът на изпълнение.

По програмата ще се изпълняват дейности по публичност и информиране със средства в размер до 1 000,00 лв.

13. МОНИТОРИНГ

С цел да се оцени ползата от националната програма е необходимо да се направи оценка на ефективността на всеки реализиран проект. Това включва проследяване изпълнението на заложените дейности, оценка на изпълнените дейности и оценка на популяризиране на резултатите.

Проследяване на изпълнението на заложените проектни дейности ще се извършва чрез:

1. Мониторинг на финансираните проекти: текущ и проверка на място.

(1) Текущият мониторинг на проекти включва администрирането на проекти по сключени за финансиране договори с бенефициерите.

(2) Проверката на място на проекти включва наблюдаване на конкретна дейност и частични резултати по проекта; проучване мнението за проекта и дейностите на крайните бенефициери по проекта – родители, учители, ученици, чрез анкетни карти, както и провеждане на интервюта с целевата група на място. Осъществява се преглед на текущата

документация и се оценява нейното състояние. Проверката на място се извършва от служителите на ЦОИДУЕМ. Мониторинг на място ще се извършва на 100% от общия брой проекти. Резултатите от проведеното наблюдение се отразяват във Формуляр за мониторинг, към който се прилагат и анкетните карти. Формулярът за мониторинг ще съдържа информация, свързана с общи данни за проекта; оценка на извършвания вътрешен мониторинг; изпълнение на дейностите по проекта (състояние, индикатори, свързани с дейността, трудности в изпълнение на дейността, състояние на налична документация); общо съответствие на изпълняваните дейности с планираните и специфичните цели на проекта към момента на провеждане на мониторинга; съответствие на графика на изпълнение на дейностите по проекта; съответствие на целевите групи с предвидените по проекта (деца/ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции); съответствие с предвиденото по проекта участие на непедagogически персонал в проектните дейности (образователни медиатори, помощници на учителите, социални работници в образованието); съответствие с предвидените по проекта съпътстващи дейности с родители; как е осъществен подборът на целевите групи (деца/ученици, учители, родители); наличие на рискове, които застрашават напредъка.

Оценка на изпълнените дейности ще се извършва чрез оценка на изготвен съдържателен отчет и финансов отчет от страна на бенефициерите (според определените изисквания и предоставените на бенефициера форми от ЦОИДУЕМ).

Оценка на популяризиране на резултатите - съдържателният отчет, освен описание на изпълнени дейности и индикатори, ще включва устойчивост и мултиплициране на резултатите, идентифициране и анализ на добрите практики в хода на изпълнението на проектите по места, във вид и формат, който позволява тяхното популяризиране, основни изводи и препоръки за подобряване на програмата.

14. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и от други донорски програми.